

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تعلیمات اجتماعی

سوم دبستان

این کتاب در سال ۱۳۸۱ در شورای برنامه‌ریزی گروه مطالعات اجتماعی با همکاری معلمان مورد بررسی و تجدیدنظر قرار گرفت و تغییرات آن به تأیید مؤلف رسید.

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی

نام کتاب : تعلیمات اجتماعی سوم دبستان - ۱۳

مؤلف : دکتر غلامعلی حدّاد عادل

ویراستار : واحد ویرایش دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره‌ی کل چاپ و توزیع کتاب‌های درسی

نقّاش : نفیسه شهدادی، علیرضا رضائی‌کُر

صفحه‌آرا : زهره بهشتی شیرازی

طراح جلد : علیرضا رضائی‌کُر

ناشر : اداره‌ی کل چاپ و توزیع کتاب‌های درسی

تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره‌ی ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وبسایت: www.chap.sch.ir

چاپخانه : شرکت افست «سهامی عام» (WWW.Offset.ir)

سال انتشار : ۱۳۹۱

حق چاپ محفوظ است.

شابک ۳-۴۵-۰۵-۹۶۴-3-0045-964-05 ISBN

یکی از نزدیکان امام تعریف می کرد که یک روز امام به من گفتند :
«وقتی من برای دیدن مردم و صحبت کردن به حسینیه می روم، به فکر
بچه ها هستم. آن قدر بچه ها را دوست دارم که اگر وقت صحبت کردن،
بچه ای گریه کند یا دستش را برای من تکان بدهد، حواسم پرت می شود
و به آن بچه فکر می کنم.»

به نام خدا

همکاران گرامی

در این کتاب، مفاهیم مختلف آموزشی در زمینه‌های جغرافیا، علوم اجتماعی، محیط زیست، تاریخ و میراث فرهنگی در قالب یک داستان تلفیق شده‌اند تا دانش‌آموزان این مفاهیم را به شیوه‌ی مؤثرتری بیاموزند. از جمله هدف‌های مهم این کتاب، «پرورش مهارت‌های اجتماعی» و ایجاد نگرش مثبت و مطلوب نسبت به محیط زندگی و ارزش‌های جامعه است. کلاس درس تعلیمات اجتماعی باید فضایی مملو از نشاط و سرزندگی برای دانش‌آموزان بیافریند و آن‌ها را به تحرک و فعالیت برانگیزد.

برای دستیابی به این امر، باید از شیوه‌های فعال مناسب یاددهی – یادگیری از جمله یادگیری مشارکتی، تدریس گروهی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی، بازدید علمی، ایفای نقش، نمایش فیلم و اسلاید و نظایر آن استفاده کنیم.

برای هر چه جذاب‌تر شدن محتوای کتاب، کارشناسان دفتر و معلمان در جلسات متعدد، تغییرات و اصلاحاتی در متن درس‌ها و فعالیت‌ها پدید آورده‌اند و نیز در حد امکان از تصاویر، طرح‌ها و رنگ‌های متنوع استفاده شده است.

برای تدریس بهتر کتاب، توجه شما را به نکات زیر جلب می‌کنیم.

۱- همان‌طور که گفته شد، در تدریس این کتاب، نباید تنها بر قلمرو «دانش» و حفظ کردن اطلاعات تأکید کنیم. داستانی که در این کتاب دنبال می‌شود، در واقع، ابزار و وسیله‌ای است که به اهداف دیگر تحقق می‌بخشد. باید همواره در حین تدریس، به قلمروی پرورش مهارت‌های اجتماعی، تقویت اعتماد به نفس در کودکان و آماده کردن آن‌ها برای زندگی اجتماعی توجه داشته باشیم. به همین منظور در کتاب، علاوه بر پرسش‌های پایانی، فعالیت‌هایی طراحی شده است. بخش عمده‌ی این فعالیت‌ها برای کار در کلاس است و باید در کلاس انجام گیرد؛ بنابراین، انجام دادن فعالیت‌ها و تمرین‌هایی چون جهت‌یابی و پیدا کردن شمال و جنوب، عبور از خیابان و رعایت مقررات، نحوه‌ی مراجعه به پلیس، پست کردن نامه، مراقبت از اموال عمومی، مشارکت در کار گروهی، اظهار نظر کردن، برقراری ارتباط با دیگران و به وجود آمدن نگرش‌هایی چون احترام به

افرادی که به جامعه خدمت می‌کنند، علاقه‌مندی به کشور جمهوری اسلامی و ارزش‌های اسلامی و شرکت در مراسم عبادی و مذهبی، از حفظ کردن جزئیات داستان مهم‌ترند.

۲- در درس سوم، نقشه‌ی مسیر حرکت خانواده‌ی هاشمی به صورت نقطه‌چین، رسم شده است. در هر جلسه‌ی درس، از دانش‌آموزان بخواهید آن قسمت از مسیری را که این خانواده در آن درس می‌پیمایند، پررنگ کنند.

۳- برای نیل به اهداف آموزشی درس تعلیمات اجتماعی، علاوه بر شیوه‌های مناسب یاددهی - یادگیری، باید به شیوه‌های ارزش‌یابی به‌ویژه ارزش‌یابی مستمر توجه کنیم. ارزش‌یابی مستمر تنها پرسش و پاسخ درباره‌ی متن درس نیست و هرگونه فعالیت دانش‌آموزان اعم از مشاهده، گفت‌وگو و اظهارنظر، مشارکت در کار گروهی، رنگ‌آمیزی نقشه‌ها و طرح‌ها، آوردن عکس و مطلب به کلاس، تحقیق و گزارش به کلاس و ابراز علاقه‌مندی به مباحث را شامل می‌شود. شایان ذکر است که نمره‌ی ارزش‌یابی مستمر در این درس نه تنها بر نمره‌ی پایانی ارجحیت دارد بلکه الزاماً نباید با نمره‌ی پایانی هم‌خوانی داشته باشد. برای این که ارزش‌یابی‌های مستمر به شکل صحیح صورت پذیرد، طراحی و تهیه‌ی سیاهه‌ها (چک‌لیست‌ها)ی مختلف ارزش‌یابی از سوی معلمان ضروری است.

۴- یکی از جنبه‌های جامعه‌پذیری و اجتماعی‌شدن، آشنایی با بعضی از گروه‌ها و مؤسسه‌های اجتماعی است. به همین منظور، در این کتاب بعضی از مشاغل و مؤسسات اجتماعی مانند اداره‌ی پست، راه‌آهن، پلیس (نیروی انتظامی)، اداره‌ی راهنمایی و رانندگی، آتش‌نشانی، جهاد سازندگی، موزه و ... معرفی می‌شوند. به معلمان محترم پیشنهاد می‌شود که از قبل، درباره‌ی این مؤسسه‌ها، به‌ویژه وضعیت آن‌ها در محل زندگی دانش‌آموزان، مطالعه‌ی کافی داشته باشند تا بتوانند آن‌ها را به خوبی با نحوه‌ی برقراری ارتباط با این مؤسسات آشنا کنند.

امید است شما معلمان عزیز با به کارگیری روش‌های فعال و مشارکت دادن دانش‌آموزان در فرایند تدریس، برای آن‌ها، فضایی پر نشاط و دل‌پذیر در کلاس‌های درس فراهم کنید.

گروه مطالعات اجتماعی - دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی

آنچه در این کتاب می خوانید

- ۱ خانوادۀ هاشمی .....
- ۴ خبر مهم .....
- ۷ به سوی شیراز .....
- ۱۲ چادر نشین ها .....
- ۱۵ یک توقف کوتاه .....
- ۱۸ عبور از اصفهان .....
- ۲۱ سحرگاه در قم .....
- ۲۴ اطاعت از قانون .....
- ۲۹ بازدید از یک کارخانه .....
- ۳۳ بهشت زهرا .....
- ۳۷ نماز جمعه‌ی تهران .....
- ۳۹ بازدید از موزه‌ی سعدآباد .....
- ۴۳ به سوی شمال .....
- ۴۷ محیط زیست .....
- ۵۱ در راه مشهد .....
- ۵۴ مشهد .....
- ۵۹ گم شدن مریم .....
- ۶۲ پایان سفر .....
- ۶۵ نامه‌ای به دوست .....
- ۶۹ ثبت نام در مدرسه .....

